

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การ เพราะเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จและความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความไร้ประสิทธิภาพขององค์การ การบริหารเป็นลักษณะการทำงานร่วมกันของกลุ่มบุคคลในองค์การ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยนำศาสตร์และศิลป์พร้อมด้วยทรัพยากรทางการบริหารมาใช้ในการระดมการการบริหารได้อย่างเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพ อาจกล่าวได้ว่าทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุดคือ ผู้บริหารเป็นหลักชัยของหน่วยงานและเป็นดวงประทีปของผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารที่ดีจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน และพยายามทำตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างแท้จริง ประสิทธิภาพและการปฏิบัติงานของการบริหารงานของผู้บริหารย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ ซึ่งได้แก่ความรู้ความเข้าใจในหลักการบริหารงาน รวมทั้งประสบการณ์และทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร ในการดำเนินงานของผู้บริหารนั้นจำเป็นต้องมีกระบวนการในการชักนำบุคคลในองค์การให้มีความตั้งใจในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันปฏิบัติงาน ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีทักษะที่จำเป็นในการบริหารงาน ๓ ประการคือ ทักษะด้านการทำงาน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะทางด้านความคิด □ นอกจากนี้ผู้บริหารต้องมีหลักในการดำเนินงานที่เหมาะสม อันจะส่งผลให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเลื่อมใสศรัทธาตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นการดำเนินงานจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการนำหลักการบริหารมาประยุกต์ใช้การบริหารคณะสงฆ์ จึงถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญเพราะถ้ามีระบบบริหารดีศาสนาก็มีความเจริญมั่นคง การบริหารที่ดีนั้นจะต้องมีรูปแบบและวิธีการจัดการหรือมีแนวคิดซึ่งขึ้นอยู่กับงานมอบอำนาจ กระจายงานให้ผู้อยู่ฝ่ายบริหารระดับต่างๆ รับผิดชอบตามความรู้ความสามารถของตน และพัฒนาการในด้านต่างๆ เพราะการบริหารคณะสงฆ์ปัจจุบันนี้ มีอำนาจรัฐและจารีตประเพณีเข้ามาเกี่ยวข้อง เมื่อมีอิทธิพลเกิดขึ้นต้องอาศัยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์เป็นเกณฑ์จัดระเบียบการปกครอง

□ จันทราณี สงวนนาม, **ทักษะการบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๕),

คณะสงฆ์ การบริหารคณะสงฆ์จึงถือว่าเป็นหัวใจหลักในงานบริหารจัดการกิจการของคณะสงฆ์ คือ ด้านการปกครอง การศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ สาธารณูปการ และสาธารณสงเคราะห์ ให้ดำเนินไปตามพระธรรมวินัยกฎหมาย กฎมหาเถรสมาคมมติ ข้อบังคับหรือระเบียบมหาเถรสมาคม และพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช[□]

การบริหารกิจการคณะสงฆ์มีความสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็ง และการดำรงอยู่อย่างมั่นคงของพระพุทธศาสนา คณะสงฆ์ถือเป็นตัวแทนหรือเป็นสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระบรมศาสดาของพุทธศาสนิกชน ซึ่งทำหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจเผยแผ่สืบสานและถ่ายทอดพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ได้บัญญัติไว้เพื่อให้ผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนา ได้นำพระธรรมคำสอนไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม การเผยแผ่สืบสานและถ่ายทอดพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถือเป็นภารกิจสำคัญที่คณะสงฆ์จะต้องปฏิบัติ นอกจากนั้นการปฏิบัติและการดำรงชีวิตของพระภิกษุตามพระธรรมวินัย สามารถสร้างความศรัทธาความเลื่อมใสให้เกิดขึ้นแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป ทั้งยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้พุทธศาสนิกชนได้ตระหนักถึงหน้าที่ของตนในฐานะชาวพุทธอีกด้วย เมื่อเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในพระธรรมวินัยขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ก็มีวิธีแสดงออกหลายอย่าง ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นชาวพุทธ โดยเฉพาะตั้งแต่สมัยพุทธกาลกุลบุตรชาวพุทธ จะต้องหาโอกาสบรรพชาอุปสมบทเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา เพื่อศึกษาพระธรรมวินัย ดังนั้น เมื่อมีการบรรพชาอุปสมบทกันอย่างแพร่หลาย ทำให้มีพระภิกษุสามเณรเพิ่มมากขึ้น การที่มีพระภิกษุสามเณรเพิ่มมากขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางระบบการบริหารจัดการ เพื่อการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม เพราะการปกครองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารกิจการพระสงฆ์และพระศาสนาให้มีความเจริญก้าวหน้า ความตั้งมั่นของพระศาสนาจะเกิดประโยชน์แก่คณะสงฆ์และมหาชน ทั้งทางตรงและทางอ้อม การศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ในแง่วิชาการเกี่ยวกับความหมายของการปกครอง ประเภทการปกครอง รวมถึงการใช้อำนาจในรูปแบบตามพระวินัยบัญญัติกับรูปแบบตามอำนาจของรัฐ ซึ่งตราผ่านพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับต่างๆและวิวัฒนาการการปกครองในแต่ละยุคสมัย ที่มีการเปลี่ยนแปลงตามลำดับ นำมาซึ่งความเข้าใจอันดีงามและมีประโยชน์โดยตรงต่อการปกครองคณะสงฆ์ให้มีความสงบเรียบร้อยเป็นแบบอย่างการปกครองของสังคมทั่วไป ซึ่งในสังคมสงฆ์ได้รับการยกย่องเชิดชูให้มีสถานภาพสูงกว่าบุคคลทั่วไป[□]

[□] กรมการศาสนา, **คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยการคณะสงฆ์และการพระศาสนา**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การการศาสนา, ๒๕๔๐), หน้า ๑.

[□] คณาจารย์มหาวิทยาลัย, **การปกครองคณะสงฆ์ไทย**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๒.

พระสังฆาธิการ มีหน้าที่ในการปกครองและบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะบ่งชี้ความสำเร็จในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนถาวรสืบต่อไป ดังคำกล่าวที่ว่า พระพุทธศาสนา เป็นศาสนาประจำชาติ จะเจริญรุ่งเรืองถาวรสืบต่อไปก็ต้องอาศัยพระสังฆาธิการเป็นสำคัญ เนื่องจากพระสังฆาธิการเป็นผู้ใกล้ชิดประชาชน โดยเฉพาะพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส ซึ่งเป็นที่เคารพเลื่อมใสศรัทธาของประชาชน และมีบทบาทโดยตรงต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้ดำรงอยู่สืบต่อไป □

วัดและพระสงฆ์ มีบทบาทสำคัญแก่ประชาชนและสังคมมาตลอดไม่ว่าจะเป็นแหล่งให้การศึกษา การอาชีพ การรักษาโรค การพิจารณาตัดสินความ การให้คำแนะนำสั่งสอนและปรีกษา สร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ และเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งกิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องที่รวมอยู่ในวัดต่อมาบทบาทดังกล่าวได้ลดน้อยลงตามสภาพความเจริญและการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง มีการแบ่งความรับผิดชอบกิจกรรมบางอย่างที่วัดเคยมีบทบาทออกไป เช่น การศึกษา การรักษาพยาบาล ประกอบกับวิถีชีวิตของประชาชนที่รับเอาอารยธรรมทางตะวันตกมากขึ้น กระทั่งความจำเป็นในการประกอบอาชีพ ทำให้บุคคลที่เคยเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆภายในวัดลดลงไปด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างวัดและพระสงฆ์กับประชาชนก็ห่างกัน ขาดการส่งเสริมการให้ความร่วมมือในกิจกรรมการบำรุงดูแลรักษาวัดและกิจการในพระพุทธศาสนาเท่าที่ควร ส่งผลให้โอกาสของประชาชนที่จะได้ศึกษาเรียนรู้หลักธรรมทางศาสนาน้อยลง มีผลให้คุณธรรมจริยธรรมในสังคมเสื่อมลง ประกอบกับมีวัดหลายแห่งได้มุ่งเน้นการพัฒนาในด้านวัตถุ มีการก่อสร้างที่ใหญ่โตสวยงาม ใช้งบประมาณจำนวนมากทำให้เกิดความจำเป็นและไม่สอดคล้องกับสภาพชุมชนเศรษฐกิจและการใช้งาน เกิดการทำลายสภาพแวดล้อมของวัด มุ่งหารายได้เข้าวัดมากเกินไป พระสงฆ์ไม่สนใจศึกษาเล่าเรียน รวมทั้งการปฏิบัติและเผยแผ่แก่ประชาชน ทำให้เกิดวิกฤติศรัทธาของประชาชนที่มีต่อพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องคือ วัด พระสงฆ์ ตลอดถึงพุทธศาสนิกชน ได้มีการฟื้นฟู พัฒนา กำหนดแนวทางดำเนินกิจการพระศาสนาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพสมบูรณ์ เป็นศูนย์รวมจิตใจ โดยพระสงฆ์เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและช่วยชี้แนวทางที่ถูกต้อง □

□ กองแผนงาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, **คู่มือพระสังฆาธิการว่าด้วยพระราชบัญญัติ กฎระเบียบ และคำสั่งของคณะสงฆ์**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๒), หน้า ๘.

□ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, **คู่มือวิชาการโครงการคนรักวัด**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๐), หน้า ๔.

โดยเฉพาะพระสังฆาธิการผู้มีบทบาทในการปกครอง อาจจะมีเวลาในการดูแลการบริหารได้ไม่ทั่วถึง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์รวมทั้งอาจทำให้ขาดการวางแผนพัฒนาศาสนวัตถุและศาสนบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ แม้แต่การจัดระบบหนังสือโต้ตอบหรือการประสานงานกับเจ้าคณะปกครองสงฆ์ก็ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและราบรื่นเพราะพระสังฆาธิการ บางรูปไม่สามารถเขียนหนังสือราชการได้หรืออาจไม่เข้าใจเรื่องงานเอกสารส่งผลให้การรายงานตามระเบียบของคณะสงฆ์บางอย่างล่าช้าออกไป จึงเป็นภาวะของเจ้าคณะปกครองชั้นสูงขึ้นไปที่จะต้องเอาใจใส่ดูแลเป็นพิเศษ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ว่าได้ปฏิบัติหน้าที่ตามพระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และระเบียบข้อบังคับ กฎมหาเถรสมาคมอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนากิจการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป ทั้งยังเป็นกรณีศึกษาเพื่อนำไปวางแผนพัฒนากิจการคณะสงฆ์ในอำเภออื่นและจังหวัดอื่น ๆ ด้วยผู้วิจัยในฐานะ เป็นพระสังฆาธิการรูปหนึ่งในเขตพื้นที่อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรีจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาท พระสังฆาธิการด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ใน อำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี เพื่อเป็นข้อมูลในด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี ให้มีประสิทธิภาพที่ดีมากกว่าเดิม

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาบทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อบทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทาง การแก้ปัญหาบทบาท พระสังฆาธิการ ในด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา โดยทบทวนเอกสาร จากพระไตรปิฎก ตำราต่างๆ โดยศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ บทบาทของพระสังฆาธิการตามพระราชบัญญัติและกฎระเบียบของมหาเถรสมาคมและศึกษาบทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี โดยจำแนกเป็น ๓ ด้าน คือ ๑. ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย ๒. ด้านการปกครองตามกฎหมายคณะสงฆ์ ๓. ด้านการปกครองภายในวัด

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น คือ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ พรรษา วุฒิการศึกษาทางโลก วุฒิการศึกษาทางธรรม วุฒิการศึกษาบาลี

ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นของพระสังฆาธิการต่อ บทบาทพระสังฆาธิการ ด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี มี ๓ ด้าน คือ ๑) ด้านการปกครองตามพระธรรมวินัย ๒) ด้านการปกครองตามกฎหมายคณะสงฆ์ ๓) ด้านการปกครองภายในวัด

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พระสังฆาธิการระดับเจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล รองเจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี รวมทั้งหมด ๓๐๐ รูป ดังรายละเอียด มีดังนี้

- ๑) ตำบลเสนาให้ จำนวน ๓๘ รูป ๒) ตำบลท่าช้าง จำนวน ๕๐ รูป
- ๓) ตำบลบ้านยาง จำนวน ๔๕ รูป ๔) ตำบลพระยาทต จำนวน ๓๕ รูป
- ๕) ตำบลม่วงงาม จำนวน ๓๙ รูป ๖) ตำบลสวนดอกไม้ ๔๔ รูป
- ๗) ตำบลหัวปลวก จำนวน ๔๙ รูป

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านสถานที่

สถานที่ใช้ในการทำวิจัย คือ เขตการปกครองคณะสงฆ์สังกัดมหานิกาย ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี จำนวน ๗ ตำบล ๓๙ วัด ได้แก่

- ๑) ตำบลเสนาให้ จำนวน ๖ วัด ๒) ตำบลท่าช้าง จำนวน ๖ วัด
- ๓) ตำบลบ้านยาง จำนวน ๖ วัด ๔) ตำบลพระยาทต จำนวน ๕ วัด
- ๕) ตำบลม่วงงาม จำนวน ๕ วัด ๖) ตำบลสวนดอกไม้ ๕ วัด
- ๗) ตำบลหัวปลวก จำนวน ๖ วัด

๑.๓.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ รวมเป็นระยะเวลา ๑๑ เดือน

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ บทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี เป็นอย่างไร

๑.๔.๒ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อบทบาทพระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี จำแนก ตามสถานภาพส่วนบุคคล แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๑.๔.๓ ปัญหาอุปสรรค และแนวทาง การแก้ปัญหาบทบาท พระสังฆาธิการใน ด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี มีอะไรบ้าง

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๑ พระสังฆาธิการที่มี อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสังฆาธิการ ด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ พระสังฆาธิการที่มี พรรษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ พระสังฆาธิการที่มี วุฒิการศึกษา ทางโลก ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ พระสังฆาธิการที่มี วุฒิการศึกษา ทางธรรม ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๕ พระสังฆาธิการที่มี วุฒิการศึกษาบาลี ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทพระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องในการใช้อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาห์ จังหวัดสระบุรี ซึ่งกำหนดในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎหมายตราสามดวงฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ว่าด้วยระเบียบการคณะสงฆ์

การบริหารกิจการคณะสงฆ์ หมายถึง งานที่พระสังฆาธิการในวัดเขตอำเภอเสาไห้ จะต้องปฏิบัติ หรือจะต้องกระทำอันถือเป็นหน้าที่ทางการปกครองคณะสงฆ์ ประกอบด้วย (๑) การปกครอง (๒) การศาสนศึกษา (๓) การศึกษาสงเคราะห์ (๔) การเผยแผ่ (๕) การสาธารณูปการ และ (๖) การสาธารณสงเคราะห์ ซึ่งเป็นกิจการคณะสงฆ์เป็นกิจการทางพระศาสนาที่เน้นงานในหน้าที่ขององค์กรการปกครองคณะสงฆ์

การปกครอง หมายถึง การปกครองคณะสงฆ์ และปฏิบัติหน้าที่ของพระสังฆาธิการในการดูแลคณะสงฆ์ให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัยกฎหมาย กฎมหาเถรสมาคม ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ ประกาศของมหาเถรสมาคมและพระบัญชาของสมเด็จพระสังฆราช

การปกครองตามพระธรรมวินัย หมายถึง พระภิกษุในสังกัดวัด ลงอุโบสถกรรมฟังพระปาฏิโมกข์ทุกกึ่งเดือน ความสะอาดตามสมควรในการบำเพ็ญกุศล จัดให้พระภิกษุทำวัตรสวดมนต์เข้า-เย็นตลอดทั้งปี มีการช่วยเหลือเกื้อกูลการพัฒนาคณะภาพชีวิตของพุทธบริษัท และการอบรมแก่คฤหัสถ์ ไวยาวัจกรและศิษย์วัดเป็นประจำ มีการสนับสนุนแก่พระภิกษุในปกครอง เช่น จัดส่งให้เรียนพระปริยัติธรรม ตี-โท-เอก เพื่ออบรมสั่งสอนด้านข้อวัตรปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัย

การปกครองตามกฎหมายคณะสงฆ์ หมายถึง การจัดประชุมพระภิกษุสามเณรเพื่อชี้แจงระเบียบตามวาระต่างๆ ออก กฎระเบียบในการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ระงับอธิกรณ์การวินิจฉัยปัญหาเพื่อยุติเหตุหรือการลงนิคหกรรม กำกับดูแล การจัดศาสนสมบัติของวัดให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยและมีความมั่นคงแข็งแรง ควบคุม ดูแลพระภิกษุสามเณรให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย จัดศาสนสมบัติของวัดให้เป็นไปตามกฎกระทรวง

การปกครองภายในวัด หมายถึง การจัดทำทะเบียนประวัติพระภิกษุสามเณรที่อยู่ประจำวัด อย่างเป็นระบบ จัดประชุมพระภิกษุให้มีศีลจารวัตรที่ดีงามแก่ผู้พบเห็นและสนับสนุนให้พระภิกษุเรียนปริยัติสามัญ - ปริยัติธรรม - แผนกบาลี ส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรประพฤติเหมาะสมแก่สมณสาธูป มีการจัดสาธารณสมบัติของวัดอย่างเป็นระบบและถูกต้องกฎระเบียบของวัด

พระสังฆาธิการ หมายถึง พระภิกษุผู้มีตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์สังกัดมหานิกายในอำเภอเสาไห้ จังหวัดสระบุรีตั้งแต่ระดับเจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล รองเจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบบทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครอง คณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

๑.๗.๒ ทำให้ทราบสถานภาพส่วนบุคคลที่มีผลต่อบทบาท พระสังฆาธิการ ด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

๑.๗.๓ ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหามหาบทบาท พระสังฆาธิการ ในด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี

๑.๗. ๔ ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นสารสนเทศในการพัฒนา บทบาท พระสังฆาธิการด้านการปกครองคณะสงฆ์ ในอำเภอเสนาให้ จังหวัดสระบุรี